

Svanenmärkning av
Mjukpapper

Version 5.8 • 11 oktober 2011 - 31 december 2022

Innehåll

Vad är Svanenmärkt Mjukpapper?	3
Varför välja Svanenmärkning?	3
Vad kan Svanenmärkas?	3
Hur ansöker man?	4
1 Miljökrav	6
1.1 Beskrivning av mjukpapperet	6
1.2 Baskrav på massa- och papperstillverkning	6
1.3 Energi och CO ₂	6
1.4 Utsläpp till luft och vatten	8
1.5 Förpackningar	11
2 Kvalitets- och myndighetskrav	11
3 Analyser	12
Regler for Svanenmärkning av produkter	13
Efterkontroll	13
Kriteriernas versionshistorik	13
Nya kriterier	14
Ordförklaringar och definitioner	15

Bilaga 1 Mjukrörare

Bilaga 2 Klororganiska föreningar i våtstärkemedel och hjälpkemikalier

Bilaga 3 Tillsatser i färdiga produkten

Bilaga 4 Årlig rapportering till Nordisk Miljömärkning

005 Mjukpapper, version 5.8, 16 december 2019

Adresser

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag har ansvaret för det officiella miljömärket Svanen på uppdrag av respektive lands regering. För mer information se webbplatserna:

Danmark

Miljömärkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Finland

Miljömärkning Finland
Uhro Kekkonens gata 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring. Citat får göras om upphovsmannen Nordisk Miljömärkning omnämns.

Vad är Svanenmärkt Mjukpapper?

Svanenmärket är ett officiellt miljömärke med absoluta krav. Ett Svanenmärkt mjukpapper hör till de minst miljöbelastande inom sin grupp och Svanenmärket visar att produkten uppfyller stränga miljökrav.

Detta innebär att pappret är tillverkat så att miljöbelastningen vid produktion, användning och avfall är minskad. Svanenmärkt mjukpapper består av fibrer från hållbart skogsbruk och/eller returfibrer och tillverkningen har skett med låga utsläpp till luft och vatten. Energiförbrukningen vid tillverkningen är låg och mängden hälso- och miljöfarliga kemikalier har begränsats både vid tillverkningen och i själva pappersprodukten.

Genom Svanenmärkets miljökrav kan enskilda producenter få vägledning i hur de kan bidra till utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart samhälle.

Att en produkt är Svanenmärkt betyder att resurser används effektivt och att produktionsmetoderna är miljöanpassade. Råvaror som ingår i produkten är granskade av Nordisk Miljömärkning och bara de råvaror som är av miljömässigt bästa kvalitet får ingå i pappersprodukten.

Varför välja Svanenmärkning?

- Licensinnehavaren får använda varumärket Svanen i sin marknadsföring. Svanenmärket har mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden.
- Svanenmärket är ett enkelt sätt att kommunicera miljöarbete och miljöengagemang till kunderna.
- Svanenmärket klargör vilka miljöbelastningar som är viktigast och visar därmed hur man som företag kan minska utsläpp, resursförbrukning och avfallsbelastning.
- En miljöanpassad produktion ger ett bättre utgångsläge inför framtida miljökrav från myndigheterna.
- Svanenmärkning kan betraktas som en vägledning för arbetet med miljöförbättringar inom verksamheten.
- Svanenmärkningen innehåller inte bara miljökrav utan även kvalitetskrav, eftersom miljö och kvalitet ofta går hand i hand. Det betyder att en Svanlicens också kan ses som en kvalitetsstämpel.

Vad kan Svanenmärkas?

Cellulosabaserat mjukpapper av ny- och/eller returfibrer kan Svanenmärkas. Det innebär att till exempel toalettpapper, hushållspapper, torkpapper, näsdukar och servetter kan bli Svanenmärkta.

Mjukpappersprodukter med rengöringskemikalier avsedda för rengöring av ytor (t.ex. rengöringskemikalier till golvtvätt) tillsatta kan inte Svanenmärkas enligt dessa kriterier.

Våtserverter kan märkas enligt kriterierna för kosmetik där det specificeras att pappersmaterial ska uppfylla Svanens eller EU Ecolabels krav för mjukpapper. Produkter där viskos ingår eller som är laminerade med icke cellulosabaserat material kan inte

Svanenmärkas enligt mjukpapperskriterierna. Flera av dessa produkter kan Svanenmärkas enligt kriterierna för hygienprodukter.

Ta kontakt med Nordisk Miljömärkning för mer information angående märkning av sådana produkter.

Hur ansöker man?

Svanens krav för pappersprodukter är uppdelade i en basmodul, en kemikaliemodul samt tilläggsmoduler för olika produktområden. Basmodulen innehåller krav för pappers- och massatillverkning medan kemikaliemodulen innehåller krav som ställs på kemikalierna. De olika tilläggsmodulerna innehåller specifika krav inom de olika produktområdena och detta är alltså tilläggsmodulen för mjukpapper.

Ansökning och kostnader

Ansökan består av en ansökningsblankett och en ifylld elektronisk ansökningshjälp med uppladdad dokumentation som visar att kraven uppfylls (finns specificerat i kraven). My Swan Account nås via internetadresserna på sidan 2 i det här dokumentet eller via <http://www.nordic-ecolabel.org/portals/paper/my-swan-account1/>

För information om ansökningsprocessen och avgifter för denna produktgrupp hänvisar vi till respektive lands hemsida. För adresser se sidan 2.

Vad krävs?

Ansökan ska bestå av en ansökningsblankett/webbformulär samt dokumentation som visar att kraven är uppfyllda.

Varje krav är markerat med bokstaven O (för obligatoriskt krav) samt ett nummer. Alla krav i detta dokument samt relevanta krav i basmodulen och kemikaliemodulen ska uppfyllas för att en licens ska erhållas. Ansökan ska ske med hjälp av den elektroniska ansökningshjälpen i My Swan Account.

För varje krav är det beskrivet hur kravet ska dokumenteras. Det finns också symboler som används för att underlätta arbetet. Symbolerna är:

- Skicka med
- Kravet kontrolleras på plats.

All information som sänds till Nordisk Miljömärkning blir konfidentiellt behandlat. Underleverantörer kan skicka dokumentationen direkt till Nordisk Miljömärkning som också behandlas konfidentiellt.

Licensens giltighetstid

Miljömärkningslicensen gäller så länge kriterierna uppfylls och tills dess kriterierna slutar gälla. Kriterierna kan förlängas eller justeras, i sådana fall förlängs licensen automatiskt och licensinnehavaren meddelas.

Senast 1 år innan kriterierna slutar gälla meddelas vilka kriterier som ska gälla efter kriteriernas sista giltighetsdatum. Licensinnehavaren erbjuds då möjlighet att förnya licensen.

Kontroll på plats

I samband med ansökan kontrollerar Nordisk Miljömärkning vanligen på plats att kraven uppfylls. Vid kontrollen ska underlag för beräkningar, original till inskickade intyg, mätprotokoll, inköpsstatistik och liknande som styrker att kraven uppfylls kunna uppvisas.

Frågor

Vid frågor, kontakta gärna Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 2. Mer information och hjälp vid ansökan kan finnas. Besök respektive lands hemsida för ytterligare information.

1 Miljökrav

1.1 Beskrivning av mjukpapperet

01 Beskrivning av produkten

Beskriv produkten och hur den uppfyller definitionen av vad som kan Svanenmärkas, se ovan under rubriken "Vad kan Svanenmärkas".

Beskriv tillverkningsprocessen för produkten, inklusive konverteringen.

Sammanställ en lista på ingående material t.ex. använda produktionskemikalier, massor och förpackningsmaterial. För produktionskemikalier och massor ska handelsnamnet och namn på leverantören framgå och för massorna även namn på fabriken. Ange den färdiga produktens handelsnamn, typbeteckning, ytvikt (g/m²), volymvikt (kg/m³) samt fukthalt.

- Beskrivning och sammanställning enligt ovan. Vid förfrågan från Nordisk Miljömärkning ska produktprover skickas in.

1.2 Baskrav på massa- och papperstillverkning

02 Krav på pappersmassa

Samtliga pappersmassor som används vid tillverkningen av det Svanenmärkta mjukpapperet ska uppfylla kraven i basmodulen och kemikaliemodulen version 2 eller nyare versioner om inte annat är angivet i kraven nedan.

Har pappersmassan tidigare behandlats av Nordisk Miljömärkning?

- Om ni svarat ja på frågan ovan ska dokumentation bifogas om tidpunkt samt vilket sekretariat som behandlat pappersmassan.
- Om ni svarat nej på frågan ovan ska dokumentation bifogas som visar hur kraven i basmodulen och kemikaliemodulen version 2 är uppfyllda.

03 Krav på mjukpappersprodukten

Tillverkning av slutprodukten ska uppfylla kraven i basmodulen och kemikaliemodulen version 2 eller nyare versioner där det är relevant (t ex krav på avfall) och om inte annat är angivet i kraven nedan. Detta gäller även konverterare.

- Dokumentation som visar hur relevanta krav i bas- och kemikaliemodulerna version 2 är uppfyllda.

1.3 Energi och CO₂

Energipoängen beräknas med hjälp av en teknisk beskrivning av produktionsprocesserna där energiförbrukningen relateras till referensvärden för produktionen. En närmare beskrivning av kravet på dokumentation och beräkningsmetoder ges i basmodulen version 2, där även P_{el} och $P_{bränsle}$ definieras. I $P_{el(total)}$ och $P_{bränsle(total)}$ ingår energipoängen från både pappersproduktionen och massaproduktionen från massorna som används.

Energiberäkningarna omfattar hela pappersprodukten; både pappersproduktionen och massorna som används. Energiförbrukning för transporter av råvaran samt konvertering och förpackning ingår inte i energiberäkningen. Kravet på utsläpp av CO₂ från transporter (K11 i basmodulen) gäller endast papperstillverkaren. Massatillverkare ska dock bistå beräkningarna med uppgifter om CO₂-utsläpp från transporter av vedråvaran eller returpapper till massabruket.

04 Energikrav

För Svanenmärkta mjukpapper ska de totala el- respektive bränslepoängen vara mindre än 1,15. Kravet i basmodulen är 1,25.

$$P_{el(total)} < 1,15$$

$$P_{bränsle(total)} < 1,15$$

Referensvärden för mjukpappersmaskinens bränsle är 1800 kWh/ton och för el 1030 kWh/ton. Samma referensvärden ska användas för mjukpappersprodukter som är baserade på nonwoven eller TAD-teknik.

Massa gjort av returfiber/DIP ska använda referensvärden som anges i tabell 1 nedan.

Tabell 1 Energi för massa tillverkning

Processer	Bränsle kWh/t Referensvärde	El kWh/t Referensvärde
Returfiber/DIP	500	500
Torkat returfiber/DIP	1500	700

För producenter av mjukpapper som:

- inte har egen energiproduktion baserad på förnybara råvaror och
- inte är anslutna till ett värmekraftverk

är poänggränsen relaterad till den totala energianvändningen, $P_{energi(total)} \leq 2,3$.

Beräkning enligt bilaga 2 i basmodulen, version 2, som visar att poänggränsen uppfylls. Ett beräkningsark framtaget av Nordisk Miljömärkning ska användas för beräkning.

05 Utsläpp av CO₂

Utsläpp av CO₂ från inköpt elektricitet och från förbränning av fossila bränslen för både värmeproduktion och egen elproduktion får inte överstiga 1100 kg CO₂/ton papper. I beräkningen ingår utsläpp av CO₂ från både pappersproduktionen och massaproduktionen från massorna som används.

Producenter av mjukpapper som:

- inte har egen energiproduktion baserad på förnybara råvaror och
- inte är kopplade till ett värmekraftverk

kan använda CO₂-faktorn 233 (motsvarande propan) för inköpt elektricitet förutsatt att den är producerad med förnybara energikällor och elektricitetsmixen ger en beräknad CO₂-faktor som är lägre än 233. Detta kan dokumenteras med hjälp av exempelvis faktura eller andra ursprungstyg.

Beräkning enligt basmodulens version 2, bilaga 2, som visar att kravet uppfylls. Ett beräkningsark framtaget av Nordisk Miljömärkning ska användas för beräkning.

1.4 Utsläpp till luft och vatten

06 Total utsläppspoäng $P_{\text{utsläpp, total}}$

F För mjukpappersprodukten ska en total utsläppspoäng $P_{\text{utsläppstotal}}$ beräknas.

Denna ska inte vare högre än 4,0.

$$P_{\text{utsläppstotal}} = P_{\text{COD}} + P_{\text{P}} + P_{\text{S}} + P_{\text{NOx}} \leq 4,0$$

Inga av de enskilda utsläpps-poängen ($P_{\text{COD}} + P_{\text{P}} + P_{\text{S}} + P_{\text{NOx}}$) får vara $\geq 1,5$

I beräkning av produktens totala utsläpps-poäng $P_{\text{utsläppstotal}}$ från utsläppen från massa- och pappersproduktionen används de produktionsspecifika referensvärden för papperstillverkningen som anges i tabell 2 nedan. För beräkning av de enskilda utsläpps-poängen ($P_{\text{COD}} + P_{\text{P}} + P_{\text{S}} + P_{\text{NOx}}$) och referensvärden för olika massatyper hänvisas även till Basmodulen, version 2 (Bilaga 3, Tabell 3.1). Krav som gäller utsläpp av AOX finns i Basmodulen (K13).

Tabell 2

Papperstyp	Referensvärden för utsläpp (kg/ton papper)			
	COD _{ref}	P _{ref}	S _{ref}	NO _{x,ref}
Mjukpapper	1,5	0,01	0,2	0,5

- ☒ Pappersproducenten ska lämna beräkningar och dataunderlag som visar att kravet är uppfyllt. Ett beräkningsark framtaget av Nordisk Miljömärkning ska användas för beräkning.

Produktsäkerhet och kvalitet

Kemikalier

Alla kemikalier som används i produktionen av mjukpapper ska uppfylla kemikaliekraven i kemialiemodulen version 2 eller nyare versioner och de specifika kraven som finns givna i tilläggsmodulen för mjukpapper.

Krav på produktionskemikalier som inte finns angivna nedan, t.ex. på färgberedningar och lim, finns i kemialiemodulen. Se tabell 3 för en översikt över kemikaliekraven i kemialiemodulen och i tilläggsmodulen för mjukpapper.

Tabell 3 Översikt över vilka kemikaliekrav som ska uppfyllas samt om kravet finns i kemialiemodulen eller tilläggsmodulen för mjukpapper.

Kemikalier	Krav i kemialiemodulen	Eventuellt tilläggskrav i mjukpapper
Alla produktionskemikalier	K1, K2	
Rengörings- och dispergeringsmedel	K3	
Avsvärtningskemikalier	K4	
Biocider/slembekämpningsmedel	K5	
Bestrykningsmedel ¹ /retentionsmedel och andra polymerprodukter	K6	
Mjukgörare		O7
Våtstyrkemedel		O8
Skumdämpare	K8	
Färgberedningar	K9, K10, K11, K12	
Lim	K13	

Stärkelseprodukter	K14	
Yankeekemikalier ²		O8
Tillsatser (parfym, lotion, balsam, rengöringskemikalier)		O9
Papper i kontakt med livsmedel		O10
Innehåll av skadliga ämnen samt blödning		O11

^{1,2} Med bstrykningsmedel i mjukpapperstillverkning avses hjälpkemikalier som används för att förbättra pappersbanans egenskaper på yankee-cylinder.

07 Mjukgörare

Mjukgörare som innehåller kvaternär Imidazolin (CAS nr. 72749-55-4) är undantaget klassificering N med R50, R50/53 eller R51/53 / Kategori akut 1 H400, Kategori kronisk 1 H410, Kategori kronisk 2 H411 i krav K2 i kemikaliemodulen, version 2.

- Kemikaliетillverkaren/-leverantören ska redovisa att kravet uppfylls med ifyllt och underskrivet intyg i bilaga 1.

08 Klororganiska ämnen i våtstyrkemedel och i hjälpkemikalier

Våtstyrkemedel får innehålla sammanlagt högst 7000 ppm (0,7 %), räknat på torrsbstansinnehållet, av de lågmolekylära klororganiska föreningarna epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) och klorpropandiol (CPD).

Gränsen för hjälpkemikalier* som används på yankee-cylindern vid mjukpappers-tillverkningen är sammanlagt 500 ppm (0,05 %) för epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) och klorpropandiol (CPD).

* Ett exempel på hjälpkemikalier använda på yankee-cylindern är bstrykningsmedel som används för att förbättra pappersbanans vidhäftning på yankee-cylindern.

- Kemikaliетillverkaren/-leverantören ska redovisa att kravet uppfylls med ifyllt och underskrivet intyg i bilaga 2.

09 Tillsatser i den färdiga produkten

Parfym:

Parfym eller andra doftämnen får inte ingå i pappersprodukten. Essentiella oljor och växtextrakt där funktionen är att ge doft får ej användas.

Tillsatser av kosmetiska eller kroppsvårdande preparat (t.ex. lotion):

Kosmetiska eller kroppsvårdande preparat samt doftande ämnen, vars huvudsakliga uppgift är annan än att förse pappersprodukten med doft, ska uppfylla Nordisk Miljömärkningskriterier för kosmetika.

Tillsatser av rengöringskemikalier:

Rengöringskemikalier avsedd för rengöring av ytor (t.ex. rengöringskemikalier till golv tvätt) får inte ingå i pappersprodukten.

- Pappersproducenten ska redovisa att kravet uppfylls med ifyllt och underskrivet intyg i bilaga 3 samt dokumentation som visar att kraven i kriterierna för kosmetika är uppfyllda.

O10 Papper i kontakt med livsmedel

Papper som marknadsförs som papper i kontakt med livsmedel ska uppfylla EUs förordning nr. 1935/2004/EF om material och artiklar som är ämnade att komma i kontakt med livsmedel ("materials and articles intended to come into contact with food") samt följa Europarådets riktlinjer "The Guidelines for tissue paper, kitchen towels and napkins", version 1 (22.09.2004) eller senare.

Papper i kontakt med livsmedel ska vara märkta i enlighet med artikel 15 i EUs förordning nr. 1935/2004/EF.

- Bekräftelse från oberoende tredje part om att förordningen och riktlinjerna efterföljs.
- Proov på informationstexten på produktens ytteremballage.

O11 Innehåll av skadliga ämnen och blödning

Mjukpappersprodukter tillverkade av returfiber eller blandningar av retur- och nyfiber får högst innehålla:

Parameter	Gränsvärde	Testmetod
Formaldehyd	1 mg/dm ²	EN 1541-vattenextrakt
Glyoxal	1,5 mg/dm ²	DIN 54603
PCB	0,05 mg/kg	EN ISO 15318
PCP	0,15 mg/kg	EN ISO 15320

För mjukpappersprodukter tillverkade av nyfiber, returfiber eller blandningar av retur- och nyfiber gäller följande:

Parameter	Testmetoder och nivå
Slembekämpningsmedel och antimikrobiella ämnen	Ingen tillväxthämmande effekt för mikroorganismer enligt testmetod EN 1104
Optiska vitmedel	Ingen blödning enligt testmetod EN 648, senaste utgåva, nivå 4-5
Färg och tryck	Ingen blödning enligt testmetod EN 646, senaste utgåva, nivå 4-5

- Testresultat från oberoende tredje part i enlighet med metoden som beskrivs i kravet.

Produktens funktion**O12 Absorptionsförmåga hos hushållspapper och torkpapper (både ark och rulle)**

Absorptionsförmågan hos hushållspapper och torkpapper ska vara minst 5 g vatten/g papper mätt under 30 sekunder enligt testmetod ENV 12625-8. Testen ska vara gjord på den konverterade produkten.

- Testresultat enligt testmetod ENV 12625-8.

O13 Styrka/perforering på hushållspapper

Förhållandet mellan papperets styrka i längsled och över perforeringen ska vara minst 2 enligt EN 12625-4:1999. Testen ska vara utförd på den konverterade produkten. Kravet gäller inte hushållspapper utan perforering.

- Testresultat enligt EN 12625-4:1999.

O14 Toalettpapper

Toalettpapperet får inte vara våtstarkt. Toalettpapperet anses vara våtstarkt om dess relativa våtstyrka är högre än 10 % mätt som dragstyrka i maskinriktningen. Testet ska utföras på den konverterade produkten.

Relativ våtstyrka beräknas som kvoten mellan våt och torr dragstyrka. Om styrkan på det våta papperet är så låg att ett mätresultat inte kan erhållas vid mätning är papperet inte våtstarkt.

- Testresultat. Mätning av dragstyrka ska göras med en standardiserad och reproducerbar metod.
- Beskrivning av arbetssättet för att säkerställa att toalettpapperet inte blir våtstarkt vid övergång i produktionen från våtstarkt papper till icke våtstarkt papper.

1.5 Förpackningar

015 Förpackningsmaterial

Förpackningar (artikel-, grupp- eller transportförpackning) för den Svanenmärkta produkten får inte vara tillverkade av klorbaserade plaster.

Förpackningar tillverkade av kombinationsmaterial ska kunna användas för materialåtervinning.

- Beskrivning av förpackningarnas materialsammansättning.

016 Förpackningens utformning

Förpackning av produkten ska vara optimerad ur transportsynpunkt.

- Beskrivning av hur kravet uppfylls.

2 Kvalitets- och myndighetskrav

För att säkerställa att Svanens krav uppfylls ska följande rutiner vara implementerade.

017 Lagar och förordningar

Licensinnehavaren ska säkerställa att gällande bestämmelser för säkerhet, arbetsmiljö, miljölagstiftning och anläggningsspecifika villkor/koncessioner följs på samtliga tillverkningsställen för det Svanenmärkta mjukpapperet.

Ingen dokumentation krävs men Nordisk Miljömärkning kan dra in licensen om kravet inte uppfylls.

018 Ansvarig för Svanen

Det ska finnas en ansvarig på företaget för att Svanens krav uppfylls samt en kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning.

- Organisationsschema som visar ansvariga för ovanstående.

019 Dokumentation

Licensinnehavaren ska kunna uppvisa kopia av ansökan samt fakta- och beräkningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument från underleverantörer och liknande) för den dokumentation som sänts in i samband med ansökan.

- Kontrolleras på plats.

020 Produktens kvalitet

Licensinnehavaren ska garantera att kvaliteten i produktionen av det Svanenmärkta mjukpapperet inte försämras under licensens giltighetstid.

- Rutiner för att sammanställa och vid behov åtgärda reklamationer/klagomål gällande kvaliteten på den Svanenmärkta produkten.

O21 Planerade ändringar

Planerade ändringar som påverkar Svanens krav ska skriftligen godkännas av Nordisk Miljömärkning.

- Rutiner som visar hur planerade ändringar hanteras.

O22 Oförutsedda avvikelser

Oförutsedda avvikelser som påverkar Svanens krav ska skriftligen rapporteras till Nordisk Miljömärkning samt journalföras.

- Rutiner som visar hur oförutsedda avvikelser hanteras.

O23 Spårbarhet

Licensinnehavaren ska ha spårbarhet på den Svanenmärkta produkten i produktionen.

- Beskrivning/rutiner över hur kravet uppfylls.

O24 Retursystem

Den nordiska kriteriegruppen beslutade den 9 oktober 2017 att ta bort detta krav.

O25 Årlig rapportering

Varje år ska en uppföljning av miljökraven göras efter en checklista (bilaga 3 i detta dokument eller i basmodulen) från Nordisk Miljömärkning. Checklistan ska undertecknas av den som är ansvarig för Svanlicensen och därefter skickas in till Nordisk Miljömärkning. Observera att detta gäller både papper och pappersmassor.

- Ifylld bilaga 4.

O26 Marknadsföring

Kravet är borttaget enligt beslut av Föreningsstyrelsen den 17 november 2014.

3 Analyser

Analyslaboratorium och testinstitutioner

Analyslaboratoriet/testinstitutionen som används ska vara opartiskt och kompetent. Sökanden ska stå för dokumentations- och analyskostnader.

Analyslaboratoriet ska uppfylla de allmänna kraven enligt standarden EN ISO/IEC 17025 eller vara ett officiellt GLP-godkänt laboratorium.

Producentens laboratorium kan godkännas för att genomföra analyser och tester om myndigheterna övervakar provtagningen och analysprocessen eller om producenten har ett kvalitetssystem där provtagning och analyser ingår och laboratoriet är certifierat enligt ISO 9000 serien. Funktionsprov och -analyser kan, efter en utvärdering av Nordisk Miljömärkning, utföras av producenten själv även om laboratoriet inte är certifierat.

Provtagningen och analyserna ska utföras på ett kompetent sätt. Analysmetoderna i tabell 4 nedan är godkända av Nordisk Miljömärkning. Alternativt accepteras analysmetoder som, av en oberoende och kompetent instans, bedöms som likvärdiga. I basmodulen finns analysmetoderna som är godkända för analyser vid massa- och papperstillverkning.

Tabell 4 Analysmetoder som är godkända av Nordisk Miljömärkning

Formaldehyd	EN 1541-vattenextrakt EPA 8315A
Glyoxal	DIN 54603
PCB	EN ISO 153 18 EPA 8270
PCP	EN ISO 15320
Slembekämpningsmedel	EN 1104
Blödning av optiska vitmedel	EN 648
Blödning av färg och tryck	EN 646
Absorptionsförmåga hos mjukpapper	EN 12625-8
Dragstyrka på mjukpapper	EN 12625-4

Regler for Svanenmärkning av produkter

När Svanenmärket används ska även produktens licensnummer skrivas ut.

Mer information om regler, avgifter och grafiska riktlinjer finns på www.svanen.se/regelverk/

Efterkontroll

Nordisk Miljömärkning kan kontrollera att papperet uppfyller Svanens krav även efter att licens har beviljats. Det kan t.ex. ske genom besök på plats eller stickprovskontroll.

Visar det sig att mjukpapper inte uppfyller kraven kan licensen dras in.

Stickprov kan även tas i handeln och analyseras av ett opartiskt laboratorium. Uppfylls inte kraven kan Nordisk Miljömärkning kräva att licensinnehavaren betalaranalyskostnaderna.

Kriteriernas versionshistorik

Nordisk Miljömärkning fastställde version 5.0 av kriterierna den 11 oktober 2011 och de gäller till och med 31 december 2014.

På sekretariatsledarmötet den 8 februari 2013 beslutades om en ändring i O7 Mjukgörare. Den nya versionen heter 5.1.

På sekretariatsledarmötet den 15 maj 2013 beslutades om en förlängning av kriterierna med två år. Den nya versionen heter 5.2 och gäller till och med 31 december 2016.

Föreningsstyrelsen beslutade den 13 maj 2014 om en ändring i produktgruppsdefinitionen och i O9. Den nya versionen heter 5.3.

Nordiska Miljömärkningsnämnden beslutade den 5 november 2015 att förlänga kriteriernas giltighet. Det antogs också några små redaktionella ändringar i krav O3, O8, O24, tabell 3 och årlig rapportering. Den 17 november 2014 beslutade Föreningsstyrelsen att krav O26 Marknadsföring ska tas bort. Den nya versionen heter 5.4 och är giltig t.o.m. den 31 december 2019.

Föreningsstyrelsen beslutade den 20 april 2016 om justeringar i O4 Energi och O5 Utsläpp av CO₂ för mjukpappersproducenter som inte har egen energiproduktion baserad på förnybara råvaror och inte är anslutna till ett värmekraftverk. Den nya versionen heter 5.5.

Den 9 oktober 2017 beslutade den nordiska kriteriegruppen att ta bort O24 Retursystemkravet. Den 14 december 2017 beslutade den nordiska kriteriegruppen att förlänga kriterierna med 18 månader till och med 30 juni 2021. Den nya versionen heter 5.6.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 19 december 2018 att förlänga kriterierna med 6 månader till och med 31 december 2021. Den nya versionen heter 5.7.

Nordisk Miljömärkning beslutade den 16 december 2019 att förlänga kriterierna med 12 månader till och med 31 december 2022. Den nya versionen heter 5.8.

Nya kriterier

Vid nästa revision bör följande punkter ses över och följas upp:

- Energi- och CO₂-kravens nivåer samt utsläppskrav till luft och vatten.
- Våtstyrkemedel.
- Krav om mängden certifierad fiberråvara.
- Krav som kan främja kompakta produkter, såsom ett krav om gramvikt per rulle eller liknande bör värderas igen (t.ex. gramvikt/densitet per rulle, hylsstorlek samt pallmönster).
- Utvärdera möjligheterna att skärpa kraven för mjukgörare.

Ordförklaringar och definitioner

AOX: Förkortning för Adsorbable Organic Halogens

COD: Förkortning för Chemical Oxygen Demand

CPD: Förkortning för klorpropandiol

DCP: Förkortning för diklorisopropanol

DIP: Förkortning för Deinked Pulp

ECH: Förkortning för epiklorhydrin

NOx: Förkortning för kväveoxider

P: Förkortning för Fosfor

PCB: Förkortning för polyklorerade bifenyl

PCP: Förkortning för pentaklorfenol

S: Förkortning för Svavel

TAD: Förkortning för Through Air Drying-teknik

Bilaga 1 Mjukrörare

Produktnamn:
Funktion:
Kemikalietillverkare/-leverantör:

Innehåller mjukgöraren kvaternär Imidazolin (CAS nr. 72749-55-4)? Ja Nej

Om ja, är mjukgöraren klassificerad enligt krav K2 i kemikaliemodul version 2.1 (N med R50, R50/53 eller R51/53 / Kategori akut 1 H400, Kategori kronisk 1 H410, Kategori kronisk 2 H411 undantaget)? Ja Nej

Vi intygar härmed att alla ändringar som görs av produktens sammansättning, fram till nästa revision av kriterierna för mjukpapper, omedelbart kommer att meddelas till Nordisk Miljömärkning.

Ort och datum:	Företagsnamn/stämpel:
Ansvarig person:	Ansvarig persons underskrift:

Bilaga 2 Klororganiska föreningar i våtstyrkemedel och hjälpkemikalier

Produktnamn:
Funktion:
Kemikalietillverkare/-leverantör:
Ärende (t.ex. namn på papperstillverkaren):

Lågmolekylära organiska föreningar

Våtstyrkemedel

Innehåller våtstyrkemedlet någon av de lågmolekylära organiska föreningarna epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) eller klorpropandiol (CPD)?

Om ja, ange entydigt kemiskt namn, CAS-nummer, riskfraser samt koncentration:

_____ viktprocent baserat på torrsubstansinnehållet

_____ viktprocent baserat på torrsubstansinnehållet

_____ viktprocent baserat på torrsubstansinnehållet

Observera att våtstyrkemedlet maximalt får innehålla 0,7 viktprocent lågmolekylära organiska föreningar räknat på torrsubstansinnehållet i våtstyrkemedlet som tillsätts mjukpapper.

Hjälpkemikalier använda på yankeecylinder

Innehåller preparatet som används som hjälpkemikalie* på en yankeecylinder de lågmolekylära organiska föreningarna epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) och klorpropandiol (CPD)?

* Ett exempel på hjälpkemikalier använda på yankee-cylindern är bestrykningsmedel som används för att förbättra pappersbanans vidhäftning på yankee-cylindern.

Om ja, ange entydigt kemiskt namn och CAS-nummer:

_____ viktprocent baserat på torrsubstansinnehållet

_____ viktprocent baserat på torrsubstansinnehållet

_____ viktprocent baserat på torrsubstansinnehållet

Observera att denna typ av preparat maximalt får innehålla 0,05 viktprocent lågmolekylära organiska föreningar räknat på torrsubstansinnehållet i preparatet som används på yankeecylindern.

Vi intygar härmed att alla ändringar som görs av produktens sammansättning, fram till nästa revision av kriterierna för mjukpapper, omedelbart kommer att meddelas till Nordisk Miljömärkning.

Ort och datum:	Företagsnamn/stämpel:
Ansvarig person:	Ansvarig persons underskrift:

Bilaga 3 Tillsatser i färdiga produkten

Innehåller pappersprodukten parfym eller andra doftämnen (t.ex. essentiella oljor och växtextrakt)? Ja Nej

Innehåller pappersprodukten kosmetiska eller kroppsvårdande preparat samt doftande ämnen? Ja Nej

Innehåller pappersprodukten rengöringskemikalier avsedd för rengöring av ytor (t.ex. rengöringskemikalier till golvtvätt)? Ja Nej

Massaproducenten/pappersproducentens underskrift:

Ort och datum:	Företagsnamn/stämpel:
Ansvarig person:	Ansvarig persons underskrift:

Bilaga 4 Årlig rapportering till Nordisk Miljömärkning

Formulär för årlig rapportering för papper som omfattas av en Svanlicens.

Formulär för pappersproducenter

År: _____

Fabrikens namn:	
Papprets namn:	
Producerad mängd*	ton papper
Utsläpp från pappersmaskinen:	
COD	kg/ton papper
P	kg/ton papper
S	kg/ton papper
NO _x	kg/ton papper
CO ₂ från pappersproduktion	kg/ton papper
Energiförbrukning i pappersmaskinen:	
Internt producerad electricitet	kWh/ton papper
Förbrukning av electricitet i papperstillverkning	kWh/ton papper
Förbrukning av bränsle i papperstillverkning	kWh/ton papper

*Producerad mängd är den mängd papper som utsläpp/år refererar till.

Uppdatera en lista över produktionskemikalier i My Swan Account.

Formulär för årlig rapportering för massa som omfattas av en Svanlicens.

Formulär för massaproducenter:

År: _____

Fabrikens namn:	
Massans namn:	
Producerad mängd*:	ton massa
% virke från certifierat skogsbruk **	%
Utsläpp från massatillverkning:	
COD	kg/ton 90% massa
P	kg/ton 90% massa
S	kg/ton 90% massa
NO _x	kg/ton 90% massa
AOX	kg/ton 90% massa
Klorat	kg/ton 90% massa
EDTA/DTPA	kg/ton 90% massa
CO ₂ från produktion	kg/ton 90% massa

Energiförbrukning i massatillverkning	
Internt producerad electricitet	kWh/ ton 90% massa
Förbrukning av electricitet i massatillverkning	kWh/ ton 90% massa
Förbrukning av bränsle i massatillverkning	kWh/ ton 90% massa

* Producerad mängd är den mängd massa som utsläpp/år refererar till.

** Endast virke som är certifierat enligt standarder Nordisk Miljömärkning har godkänt får räknas med .

Uppdatera en lista över produktionskemikalier i My Swan Account.